

Sporočilo za javnost

Luxembourg, 1. junija 2022

Konkurenčnost malih podjetij se s podpora EU ni bistveno izboljšala

Mala in srednja podjetja (MSP) so ključna za gospodarstvo EU, vendar od ukrepov EU, namenjenih povečanju njihove konkurenčnosti, niso imela resničnih koristi. To je zaključek posebnega poročila, ki ga je danes objavilo Evropsko računsko sodišče (Sodišče). S sredstvi EU se je spodbujala pripravljenost MSP za naložbe, vendar sta bila njihov učinek in uspešnost, kar zadeva konkurenčnost, dokaj omejena, celo tako zelo, da večina MSP, ki so prejela podporo EU, od pomoči EU ni imela prave koristi. Revizorji pozivajo Evropsko komisijo in države članice, naj bolje uporabijo financiranje EU, da se bo z njim uspešno pomagalo MSP.

Mala in srednja podjetja (MSP) so steber gospodarstva EU, saj zaposlujejo skoraj dve tretjini (63 %) delovne sile EU in ustvarijo polovico (52 %) dodane vrednosti v EU. Vendar imajo včasih velike težave, ko poskušajo tekmovati z večjimi podjetji. EU ima politike, namenjene podpiranju MSP, zlasti v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR). V obdobju 2014–2020 je bilo iz programov, ki se financirajo iz ESRR, za povečanje konkurenčnosti MSP dodeljenih več kot 40 milijard EUR, še dodatna sredstva EU pa so bila sproščena v odziv na pandemijo COVID-19. Toda revizorji EU so prišli do zaključka, da MSP zaradi tega niso postala bistveno bolj konkurenčna.

„MSP kot hrbtenica gospodarstva EU potrebujejo in si zaslužijo podporo, ko začenjajo ali razširjajo svoje dejavnosti,“ je povedal član Sodišča Pietro Russo, ki je pristojen za to revizijo. *„Vendar podpora ESRR v zadnjih letih ni bistveno vplivala na splošno konkurenčnost MSP, kar vzbuja nekaj dvomov o koristih ukrepov EU na tem področju.“*

V vsej EU je več kot 20 milijonov MSP. Predvideno je bilo, da jih bo iz ESRR do konca leta 2019 neposredno podprtih 800 000. Vendar v skladu z uredbo o ESRR državam članicam za programsko obdobje 2014–2020 ni bilo treba določiti strategij o tem, kako najbolje podpreti konkurenčnost svojih MSP, zato je bilo težko zagotoviti, da je bilo financiranje EU usmerjeno na podjetja in področja z največjim potencialom rasti. S programi ESRR je bilo v povprečju zagotovljenih približno 42 000 EUR na vsako upravičeno MSP. Vendar iz tega zneska niso razvidne znatne razlike med državami članicami, saj se dejanski zneski financiranja gibljejo od približno 392 000 EUR na projekt v Avstriji do manj kot 1 000 EUR na Irskem. Revizorji EU opozarjajo, da je financiranje velikega števila MSP lahko problematično, saj pri projektih s tako nizkim zneskom financiranja obstaja tveganje, da ne bodo dosegli kritične mase, potrebne za dejansko izboljšanje konkurenčnosti MSP.

Namen tega sporočila za javnost je predstaviti glavna sporočila posebnega poročila, ki ga je sprejelo Evropsko računsko sodišče. Celo poročilo je na voljo na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

V praksi je bil velik delež sredstev ESRR namenjen za podporo samostojnih projektov, usmerjenih na posamezne MSP. Vendar je revizija pokazala, da so imeli ti projekti le omejene učinke prelivanja, zaradi tega pa je bil učinek podpore EU manjši. V nekaterih primerih je financiranje v okviru ESRR celo negativno vplivalo na gospodarske obete MSP, ki konkurirajo na istih trgih in niso prejela podpore. Revizorji ugotavljajo tudi, da je bil v projektih običajno obravnavan specifični dejavnik konkurenčnosti, ne da bi se sprejeli ukrepi za zagotovitev uspešnosti projekta ali obravnavale potrebe podjetij v širšem smislu, na primer potreba, da se poišče kvalificirana delovna sila, spoprime z regulativnimi ovirami in obvladajo upravne ovire. Zato so nekatera MSP prejela znatna sredstva, ne da bi izboljšala svojo splošno konkurenčnost, so ugotovili revizorji.

Po njihovih besedah so uspešnost podpore EU ovirali še drugi elementi: med drugim so bili izbirni postopki povečini preveč ambiciozni in niso bili zasnovani tako, da bi se sredstva dodelila najbolj konkurenčnim projektom. Za večino predlogov, ki so dosegli minimalno oceno za upravičenost, so bila prejeta sredstva brez primerjalne analize ali konkurence med prijavitelji. Dejavniki, kot sta trajnostno povečanje konkurenčnosti ali širitev trga, niso bili upoštevani, inovativnost ali raziskave in razvoj pa so le malo vplivali na odločitve. Zato sredstva EU niso bila usmerjena predvsem v najobetavnejša MSP.

Revizorji dvomijo tudi v dodano vrednost teh sredstev. Ugotavljajo, da bi večina MSP vsekakor izvedla podobne naložbe, z javnimi sredstvi ali brez njih, kar potrjuje tveganje mrtvih izgub pri tej vrsti podpore EU, na to pa je Sodišče opozorilo že večkrat.

Splošne informacije

V EU so MSP podjetja z manj kot 250 zaposlenimi in letnim prometom, ki ne presega 50 milijonov EUR, ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 43 milijonov EUR. Evropski strukturni in investicijski skladi (skladi ESI), zlasti Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), so med največjimi programi EU, s katerimi se zagotavlja finančna podpora MSP. V obdobju 2014–2020 je bilo iz programov, ki se financirajo iz ESRR, v okviru posebnih prednostnih nalog, imenovanih tematski cilji, dodeljene 54,4 milijarde EUR za ukrepe, povezane z MSP. Večina teh tematskih ciljev lahko neposredno ali posredno prispeva k povečanju konkurenčnosti MSP. Tematski cilj 3 „Izboljšanje konkurenčnosti MSP“ je drugi največji tematski cilj glede na dodeljena sredstva ESRR, saj ta znašajo 40,3 milijarde EUR od skupno 201,5 milijarde EUR sredstev ESRR, dodeljenih do junija 2021 v okviru proračuna EU. Skupno je tri četrtine sredstev ESRR za MSP (75 %) v obliki neposredne podpore.

Posebno poročilo 08/2022 – *Podpora ESRR za konkurenčnost MSP: zaradi slabosti v zasnovi je uspešnost financiranja manjša* je na voljo na spletišču Sodišča (eca.europa.eu).

Maja letos je Sodišče objavilo tudi posebno poročilo o [programih EU za pomoč MSP pri dostopu do mednarodnih trgov](#).

Sodišče svoja posebna poročila predstavlja Evropskemu parlamentu in Svetu EU ter drugim zainteresiranim stranem, kot so nacionalni parlamenti, deležniki v gospodarstvu in predstavniki civilne družbe. Velika večina priporočil, ki jih Sodišče izreče v svojih poročilih, se izvede.

Kontaktne naslovi za medije

ECA press office: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – T: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – T: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – T: (+352) 691 553 547